

Vegyestartalmu hetilap. — A megyei közigazgatási bizottság közlönye.

Table with subscription rates: Megjelen: hetenkint egyszer, csütörtökön. Előfizetési feltételek: Egész évre 6 ft. Félévre 3 ft. Negyed évre 1 ft. 50 kr. Hirdetések díjai: háromhasábos peitisor első hirdetésnél 4 kr., többszöri-nél 3 kr. Kincstári illeték minden egyes beiktatásért 30 kr.

Nagy-Becskek, decz. 4-én.

A képviselőház mult heti tárgyalásának anyagát a védtörvények tíz évre leendő meghosszabbítása képezte. — Az országgyűlés az erről szóló törvényjavaslatot közel ötven szótöbbséggel elfogadva; a hadsereg tehát a jövő tíz évre ismét régi erejében tartatik fón.

Sulyos a teher, melyet e czimen ránk haritanak. Ezenkint ezer meg ezer ifjat, a legerősebbek s legegészségesebbek közül, elvonnak a polgári foglalkozás teréről, el a szülői háztól, el tanulmányaitól s oda állítják a káplár elé, hogy a ki eddig hiba nélkül tudta dülöre szántani a barázdát, most tanuljon akarom-nemakarom módra banni a puszkával.

Bizony érti az ember, hogy ezért zugalódik az egyes, a kit ér. De az is kétszer keltő négy, hogy maga az állam sem viselheti szívesen. Számítás dolga az egész. — Hazánknak kétszáznegyven millió felé jár a jövedelme; ebből a saját belső szükségleteire nem igen marad több negyven milliónál s katonaságra költ közel hatvan milliót. Alig lehetne gondolni, hogy ezt az állam szívesen teszi. Hiszen, ha e terhek vagy csak azok nagyobbrésze alól felszabadulna, mennyi jutna ipar, közművelődés, közoktatás, közigazgatás, közlekedés, kereskedés felvirágoztatására; mennyi hűzagot lehetne vele betölteni, mennyi fájó sebet meggyógyítani. Maga az állam érzi ezt legjobban s bizonyára neki a legfajdalmasabb, hogy nem teheti.

De hát miért is nem teheti? Hiszen halljuk minduntalan — a nép boldogítók csak úgy szórják az ígéretek, — hogy alkotmányunk van, tőlünk függ a hadsereg leszállítása, elbocsátása, megváltoztatása; s mivel ezt kormány és pártja, országgyűlés többsége nem teszik, hát csak ők az okai, hogy az ország vállalja ezt a nehéz terhet alig bírják. Vajjon hát annak a kormánynak, annak az országgyűlésnek, annak a többségnek van e valami haszna abból, hogy a szegény népre ilyen terhet hárít?

Nincs biz annak. Őt is csak épen úgy sújtja az, mint bárkit; s ő is úgy érezné áldásos hatását, ha az a vagyoni és ember erő, melyet a hadsereg igénybe vesz megalkaríthatnák, mint bárki: s neki fáj legjobban, hogy nem teheti.

Vajjon miért nem teheti? Megvilágítjuk egy hasonlattal. Franciaországot

1852-től 1870-ig általán „katonai” államnak volt szokás nevezni. Ez elnevezés oka abban rejlett, hogy a franciaok akkori uralkodója, III. Napóleon császár, a katonaság segítségével jutott trónjához: katonákkal foglaltatta el az országgyűlés épületét, katonákkal verette szét az ellen-szegülő képviselőket, katonákkal töltötte be a főbb hivatalokat, s e katonai zsarnokság segítségével erőszakolta ki a nép-től intézkedése jóváhagyására a helyes-plébiszczitumot, nép szavazatot. A francia demokrata-párt, melynek fejeit szám-úzték, deportálták, részben meg is ölték, úgy elhallgatott, hogy hosszú években keresztül hangot csak a külföldön mert adni, s mikor otthon föl is lépett, nem talált eleinte több képviselőre 35 millió francia közt ötnél, annak is egy részét nem tekintették egyébnek sokat merő örülnél, a másikat meg a híresség kedvéért mindent kockáztató kalandornál: . . . úgy megdolgozta a francia nemzetet az a „katonai” zsarnokság.

Lehet gondolni, hogy a francia demokrata-párt ezért nem maradt adós gyűlölet dolgában. A hadsereget okozták ügyök megrontásáért, annak kellett osztani a zsarnokság ellen irányzott támadásaikban. S mind azok az eszmék, melyekről mint az örök béke előmozdítói olvassunk, ekkor elevenítettek fel újra. Francia demokrata tudósok és költők nyilván hirdették az általános lefegyverkezés szükségét, de még sokkal mérsékeltébb emberek is nyilván vallották, hogy a hadseregek azon rendszerével, mely százezereket tart fegyver alatt s nagy tömegével egyformán veszélyezteti a polgárok szabadságát és békéjét, jöletét és haladását, föl kell hagyni. . . .

És ime a francia császárság megbukott s helyét elfoglalta — a kormányformák megszabadulva neme — a köztársaság. Az egykori számküszöttekből, üldözöttekből, deportáltakból, a hadsereg egykori áldozataiból uralkodó párt lett Franciaországban. Az egész ország a köztársaság zászlaja alá állott, a köztársaságban is a demokrata elemé lön a vezető szerep, ugyanazé, mely nemrég oly sulyosan érezte a hadseregek romboló erejét s oly mélyreható gyűlölettel viszonozta azt.

S mit látunk? Vajjon az volt-e a köztársasági párt első dolga, hogy felszabadítsa a népet a teher alól? fel a közsabadságot a fenyegető veszedelem alól? fel az államkincstárt a romboló adó

alól, melyet reá nézve a hadsereg okoz? Ellenkezőleg. A köztársasági Franciaország ép két anyyi embert tart zászló alatt, mint tartott a császárság. Sőt ha elérkezik annak ideje, hogy a francia hadi szervezet egészen kifejlődjék, négyannyit fog tenni a harcra képes katonák száma, mint Napóleon alatt. A költségek is megkészszerződtek. S noha Franciaország veszett háboruja folytan 10 ezer millió státusadással kamatait kénytelen fizetni, a mi magában többlet tesz ki, mint a mi hazánk összes, bel és külküldésai: azért mégis módot talált, hogy hadseregének ne kevesebbet, de többlet adjon, mint előbb.

Mi tehát, kik sokkal kényesb helyzetek közé vagyunk szoritva, mint Franciaország, csakis örülhetünk a hadsereg eddigi létszámának, eddigi erejének megtartásán.

A nagy-szent-miklósi földmives-iskola.*

Néhai Nákó Kristóf a nagy-szt.-miklósi uradalomnak örökös ura 1799. évben készített végrendeletében úgy intézkedett, hogy N.-Szt.-Miklóson egy kis gazdasági iskola állíttassék fel, ez egy rendes tanítól, egy czélszerű iskolai épülettel s kellőleg bekerített 24 hold földdel látassék el; eme iskolában 12 növendék legszegényebb jobbágyai közül nemcsak ingyen tanítást, hanem e felett még évenként 40 frnyi segélydíj nyerve, azon növendékek pedig, kik magukat különös ügyesség és folytonos szorgalom által kitüntetni fogják, ha már maguk mezei gazdalkodást folytathatnak, a szükséges eszközök beszerzésére 100 frt. segélydíj nyerve; ha pedig valamelyik különös észbeli tehetség által kitűnne, úgy ez a magasabb tudományok megtanulása végett 24 éves életkoráig 300 frt. évi segélydíjban részesüljön. — A nemes alapító egyúttal a mezei gazdasági iskolának tanára részére szabad lakáson kívül 300 frt. közzpézt fizetést, futásra 8 ót hasabft, 8 szekér száraz galyat és a 24 hold intézeti föld jövedelmét rendelte díjazásul.

Ezen a jobbágyai szellemi és anyagi jöletet szíven viselő nemeslelkű földesúr által alapított intézet 1800 évben csakugyan életbe is lépett és az 1855. évig fennállott a midőn is a jobbágyi viszonyoknak és az ezekből eredő úri tartozások és adózásoknak megszűnése folytan az intézet az akkori és jelenlegi földesúr gróf Nákó Kálmán által beszüntetve lett.

Az intézet beszüntetéséből per kerekedett, minthogy a cs. kir. pénzügyi ügyszétség a végrendelet végrehajtása, illetve az intézetnek újbóli életbeléptetése iránt pert kezdett, mely

*Ezen cikket Hortelendy József főispán ö méltóságának a nm. földmivelségi miniszter urhoz intézett jelentéséből közöljük.

még folyamatban volt, midőn gróf Nákó Kálmán úr boldogult nagyatyja nagylelkű szándékának betöltése, valamint a köző iránti nemes buzgalomtól áthatva a per kimenetelét be nem várva az 1864-ik évben elhatározta az intézetnek újbóli életbeléptetését, az iskolának helyiségül ismét azon épületet, melyben azelőtt fennállott s a hozzatarozó 24 hold földet rendelte (fenntartván magának a tulajdoni jogot) s mindazon javadalmazásokat és ösztöndíjakat, melyek az alapító által rendelkeztek — ismét folyóvá tette s kikötötte, hogy 12 nagy-szt.-miklósi szegényebb sorsú ifjú a gazdasági tantárgyakban elméleti és gyakorlati ingyen oktatást nyerjen az intézetben, az intézet feletti közvetlen felügyeletet az alapító gróf magának fenntartva, a főfelügyeletet, valamint a nyilvános pályázat utján betöltendő tanári székre nézve a kinevezési jog az alapító által teendő kijelölés mellett az alapító levélben a helytartó tanácsnak tartatván fenn, valamint azon jog is, hogy azon kormányzások az intézet kibővítését vagy nyilvános intézetté való alakítását az alapító vagy jogutódai közvetlen terhelhetése nélkül — hármikor eszközölheti.

Az intézet újbóli megnyitására az 1864. október 1-jeje határozatott, a mely napig alapító az épületeket is jó karba helyezni igérete, végre kikötöttet, hogy az intézet az első alapító emlékének megörökítésére „Kristóf tanintézet” nevet viseljen.

Az intézet tehát meg volt, azonban hiányzott a felszerelés úgy az oktatáshoz, valamint a gazdaság viteléhez, de a m. kir. helytartótanács különös sülyt fektetett az intézet életbeléptetésére, mert ezen földmives iskolai ügy tekinté, mint a melynek „kezdőt és kiinduló pontul kellend szolgáltatnia a gazdag talajú s csaknem egyedül földmivellel foglalkozó Bácság és kivált Torontálmegye területén oly igen szükséges több hasonló s még bővebb szervezeti földmives iskolák alapítására.”

A helytartó tanácsból nyert utasításhoz képest az akkori főispán Petrovics István elismerésre méltó buzgalommal karolta fel a földmives iskola ügyét, felszólította a megyei birtokosokat és közszékeket adakozásra, kieszközölte a tanoncok létszámának felemelését oly módon, hogy Perjámos, Bilit, Szerb-Csanád, Nemet-Csanád, Dugoszele, Lovrin, Grabác, Csatad, Bogáros, Nagy-Jecsa, Kis-Jecsa és Gyertyámos községek az ő felhívása folytan egy-egy alapítványt tettek évi 100 frtal és azon joggal, hogy azért egy-egy tanoncot nevezhessenek a földmives iskolába ingyen ellátás és tanításra; a 100 frt. évi járulékat a tanar tartozván a tanoncot élelem, lakás és mosással ellátni; Nemet Nagy-Szt.-Miklós község pedig évenként 100 frtot ajánlott fel az intézet fenntartásához a nélkül, hogy tanoncz küldési jogot igényelt volna; Szécsény-Nagy-Szt.-Miklós község pedig 6 évre 24 hold földnek használatát ingyen felajánlá az intézet javára; az iskola és gazdaság felszereléséhez a főispán felhívására hozzájárultak kisebb-nagyobb összegekkel, Fenségs József főherczeg, gróf Csekonicz Janos, gróf Karácsonyi Guido, Karácsonyi László, Br. Lipthay Antal megyebeli

TÁRCZA.

Arthur és Dóra.

Beszély. Irta Létmányi Nándor. (Folytatás.)

Nap mult nap után, hetek, hónapok, évszakok váltakozva tünnek el a mulandóság feneketlen örvényében. — Mint annyi századok óta, hozott az idő most is örömet, hozott bánatot az emberek közé; de hozott megfiusult reményeket, kinemelégitett vágyakat is. — Vilmos hajthatatlan maradt fia irányában: az idő nem lágyította meg szívét, mint ezt a szegény jó Dóra gondola. . . . Az idő nemtoje azonban némi kárpótlást kívánt nyujtani Arthurnak: neje gyönyörű fiu-gyermekét szült.

Az új világpolgár szívesen látott vendég, szintugy a gazdagok termeiben, mint a szegény kunyhójában; és Arthur kimagyarázhatlan apai érzellemmel szorította karjai közé kedves kis magzatát. . . . Ah, hogy öröme nem lehetett állandó, nem lehetett ment a keservtől! . . . Mint egyszerű munkás alig tudott annyit szerezni, mennyi családjának fntartására okvetlen szükséges volt; az élet kényelmei, a szellemi táp, melyet az apai házban izlelni megtanult — szegényes hajlékában egészen hiányoztak. Az anyagi nélkülözések sötét árnyai a bú és nyomor ijesztőleg kopogtak ajtaján. Kedélye elborult, ha gyermekének jóvőjére gondolt; napszámos leendő majd ő is,

ez azon fényes életpálya, mit sorsától igényelhet — ezt nem pórl el töle senki! . . .

Midőn Arthur naponkint reggeli munkájára ment, rendesen apja háza előtt kellett elhaladnia. — Oh, mennyi fájó érzés tolokodott ilyenkor szíve körül; még e falak is oly rideg közönynyel tekintének le hozzá, mint ha benne lakó gazda engesztelhetetlen haragjának jelképei lennének. — Csak egyetlen könyörülő lény volt az egész vidéken, mely némileg enyhíté a szegény család inségét. Dóra anyagi jó szíve nem követheté nagybátyja szigorú parancsát, s a mi keveset élelmi szereiből olykor megtakaríthatott, alattomban Arthur családjának küldözgeté s jötekonyságának öntudata talán nagyobb örömet szerzett szívének, mint az inséges családnak a nyert jöletemény.

Azonban semmi sem tépelt ki Arthur kebléből a jövő iránti aggodalmat: éré, miként kettőztetett fáradozása mellett sem leendő képes gyermekének magasabb nevelést biztosítani. Hü neje hasztalan vigasztalá őt az idő varázshatalmával; hasztalan hivatkozott a szerencsés véletlenre, sorsunk csodálatra méltó forgandóságára, mely már anyai nyomorfiakat fölkarolt, s a hatalom a jölet legmagasb polczára emelt — mind hiába. Az emésztő bánat sulya alatt nemsokára Arthur egészsége is gyöngülni kezdett; rögeszmék, ijesztő rémképek gyötrék a szerencsétlent; testi, lelki ereje kimerült, míg végre forró lázba esett, s a virágozó korában levő férfit az őt gyöngéden ápoló hü neje karjai közt, épen aralás idején kimult az árnyék világából.

Néhány napra Arthur halála után az elhagyott család gyász hajlékában megjelent Dóra. Mari, szobája egyetlen ablakánál ülve, könyes szemekkel kíséte a szoba padlatján gondolatlanul játszadozó alig 3 éves fiacskáját; gondolatai saját s gyermeke sorsán, az önfentartás jövőjén merengtek s eközben halvány ajkai öntudatlanul Dóra nevét rebegek, azon egyetlen őrszellem nevét, ki résztvevő nemes szíve érzeménnyel már annyiszor tettekben tanúsította.

„Dóra néni!” kiáltott fel egyszerre örömhangan a gyermek. Mari fölveté könyvelt szempilláit, s valóban Dóra állott a küszöbön. — Vendéget üdvözlendő, fölkelte székéről — de nem tudott beszélni, a sürű zokogás elfojta hangját. Dóra meghatottan karjaiba zárta a szegény nőt és huzamos ideig csak könyek tolmácsolák a két szív bánatos érzeményeit. . . . Végre fölészmelt Dóra: Mostanáig — úgy mond — teljesítém nagybátyám parancsát, s nem léptem át e hajlék küszöbét; sem veled te szegény nő, kedves rokon, szavakat nem válhattam soha — de mindennek van határa és most itt vagyok, hogy rajtatok segítsek, mert általam jölt rátok mindezen nyomor; én hoztam rátok e gyászt, én miattam lön kiüve Arthur az apai házból — én vagyok a bűnös! . . . Halld meg tehát tervemet, jó rokon! — Tudod, hogy e lefolyt évtized alatt egyszer sem volt oly áldott bő termésünk, mint az idén; hálafohász emelkedik ajkunkról az egék urához, ha szemünk végig tekint az aranykalásos téreken — ily látvány meghatja a bámuló halandót, bár mind kemény

legyen is szíve, magában szállva elmélkedni készíti őt az áldást és jöletet terjesztő gondviselés fölött. — Engedd elvinnem fiadat. Ama dombtetőre, mely ablakból ide látszik és a mely körül most embereink aratnak, viszem magammal a gyermeket, — hogyha majd nagybátyám arra menend munkáit megtekintendő és ha majd szíve örövendeni fog a dús aratáson — szemébe tünjék unokája, és hitem erős, hogy meg fogja áldani a kisedet, s magához veendő őt, — annak kedvéért, ki meghalt.

„Köszönöm, köszönöm!” Ennyi volt, mit Mari túlaradó háláérzetében rebegni tudott. — Most Dóra testvéri készszoritással buscot von a bánatos özvegytől, s a gyermeket karjaiba véve, reményteljes szível tova sietett.

A még le nem aratott buzáföldeken, rengő kalászkok közt kigyódozó székér után haladva, végre egy dombnál, melyen számtalan mezei virág és pipacs virított, állapodék meg Dóra. Ezen domb Vilmos telkének szelén feküdt, de távol a bérli laktól, és a munkások is már tova haladtak innen; Dóra eszerint észrevétlenül maradt, feléje nem közeledett senki. — Már néhány ízben megindult, hogy nagybátyját fölkeresse, de félenksége mindannyiszor visszatérni kényszeríté őt a dombhoz. . . . Eközben mult az idő; leáldozott a nap; a hazatérő aratók dallama is fokokint elhangzott az esthomályában, s mély csend honolt az elsötétült téreken. (Vége köv.)

birtokosok. — A főispán kérelmére s a helytartótanács közbenjárása folytán a mezőhegyesi menesből a mezei munkára és tenyésztésre alkalmas négy kanczáló is adományoztatott az intézetnek.

Az intézet feletti felügyelettel pedig egy a főispán által kinevezett 9 tagú, leginkább a gazdasággal foglalkozó, az értelmiséghez tartozó egyénből álló bizottság lett megbízva.

A „Kristóf tanintézet” keletkezésének leírása után s mellőzve azon nehézségeket és vajúdasokat felemlítést, melyekkel ezen intézetnek kezdetben küzdeni kellett, átterek most már az intézet jelenlegi állapotának személyes meggyőződés alapján esetelése, a hiányok leírására és azon intézkedésekre, melyek szerény nézetem szerint arra nézve szükségesek, hogy az intézet céljának megfeleljen.

A nagy-szent-miklósi földmives iskola ma is úgy mint az 80 év előtt alapított, Nagy-Szt.-Miklós községben 246. házi szám alatt 24 hold földterület (melyből udvar, kert és árok 2 hold, 1 hold luczernás, 1 hold iparnövények termesztésére használtatik s 20 hold rendes vetés forgás alatt lévő szántóföld) egy öt szobát, konyhát és kamarát tartalmazó múlt századból odon épület, egy kecsiszín és istálló épületből áll, melyhez a megyében eszközölt gyűjtések eredményéből az igazgató tanár által az 1865. évben épített istálló és fészer járul; a lakház, melyben a tanár és családja számára 3 lakszoba, egy tanterem és a növendékek számára egy középszerű nagyságú lakszoba, konyha és kamara található, meglehetősen karban van, az istálló és szén ellenben használhatatlan állapotban vannak, a később épült istálló és fészer már akkor is kevés költséggel primitív módon építettek és jó karban levőknek épen nem mondhatók; közvetlen az intézet mellett van a hozzá tartozó bekerített földterület is, melynek talaja jó és a célnak megfelelő.

Az intézet felszerelési leltára gépek, gazdasági és házi eszközökben 88 tételszámot tartalmaz, ezek között a tanszerek is helyt foglalnak, melyekből azonban egy-egy tételszám alatt az illető tantárgyra vonatkozó egész tanszer-csoport foglaltatik; a gazdasági gépek és eszközök a leltárban kintülvék s ugyanott meg van jelölve az illető eszköz jelenlegi állapota is, minél fogva itt csak azt jegyzem meg, hogy a gazdasági eszközök nagyobb része avult és használhatatlan; van egy új vetőgép, de ára még kifizetve nincsen, egy kiscsészere avult aratógép, mely gyökeres javítás után lesz csak talán használható, 1 avult használhatatlan szecskavágó, egy rostánák töredéke, van egy jó éke, de ez is Clayton gyáros ajándéka, van két alrételtörő, kapáló és töltőgép eke s egy vasborona.

Az állatállomány egy 12 éves mezőhegyesi és egy 7 éves saját nevelésű kanczából, egy 9 és egy 6 éves saját nevelésű paripából, két saját nevelésű csikóból, egy 10 és egy 7 éves tehénből áll.

A tanoncok száma jelenleg 21; ezekből 12 belakó és a többi bejáró; a belakók teljes ellátásban részesülnek, mely áll 2 font kenyér, ebédre 2 étel, vacsorára egy étel, vasár- és ünnepnapokon egytel több s hetenként legalább háromszor huslevés; a tanoncok közül torontálmegeyi 17, ezekből 9 nagy-szt.-miklósi, és 4 német megköből való; életkorukra nézve 6-14 éves, 6-15 éves, 2-17 éves, 1-19 éves, 1-23 éves; nemzetiségre nézve, 6 magyar, 11 német, 1 szerb és 3 román.

A gazdaságban egy kocsis van alkalmazva, e mellett napszámosok is foglalkoznak, mert a tanoncok nagyobb része életkoruknál fogva mezei munkára még gyengék és legfeljebb csak segédkezhetnek ennél.

Az intézet 1879. 80. évi költségvetésében a vetésforgás alapján a gazdaságból remélhető bevételek 1494 frt 80 kr., a kiadások 1679 frt 55 krral előirányozták, tehát 184 frt 65 kr. kiadási többlet van előirányozva; a földmivélségi iskola összes bevételei és kiadásairól készített mérleg szerint, a gazdaság bevételeit és az 1500 frt államsegélyt is beleszámítva, az összes bevétel 3187 frt 80 krral van előirányozva; ennek ellenében a kiadások, beleszámítva a tanárnak 1126 frt fizetését, a kertésznek 80 frt fizetését, a két év előtt vásárolt vetőgép 360 frtnyi árát, a folyó évben beszerzett vegyszerek 58 frt árát, egy új rostánák 50 frtnyi beszerzését, arató gép javítását és a loistálló és színek 150 frtial előirányozott kijavítását — 3624 frt 55 krral előirányozták, a hiány tehát 445 frt 75 kr., melynek ellenében 468 frt fordították beruházásra, illetve nélkülözhetlen szerelvények beszerzésére. A hiány csak úgy volna némileg reducálható, ha az istálló és szénjavítását az uradalom volna hajlandó nagylelkűleg elvállalni és ha a rosta beszerzése mellőzhető, mely utóbbi azonban alig nélkülözhető, mert ezzel az intézet nincs ellátva.

A földmives iskola tanterve következő: Az első évi tanfolyamban, I. teli félév: Számtan, mértan és rajz, szervetlen vegytan, gyümölcsfa-tenyésztés, természettan, növénytan, talajisme, ügyiránytan;

II. nyári félév: gazdasági gépisme, állattan (állatbonczattannal), trágyaisme, konyhakerészet, növénytan.

Másod évi tanfolyam, I. teli félév: Időjárastan, szerves vegytan, növénytermelés-tan, állattenyésztés, kertészet (szőlőművelés), fásítás (erdészet), állatkülfeltan, ügyiránytan; II. nyári félév: Gazdasági könyvvitel, mérészet, jószágrendezés, állatgyógyászat.

Előkészítő tanfolyam: Földrajz, történelem, magyar nyelvtan, számtan, szépírás, fordítás.

Az intézetnél egy fizetéses igazgató tanár van alkalmazva, s egy N.-Szt.-Miklóson

lakó jeles képzettségű fiatal állatorvos már két év óta ingyen tanítja az állatgyógyászatot. A hiányok, melyeket ezen földmives iskolánál találtak, ezen leírásban benfoglaltattak s a szakképzett gazda előtt első pillanatra felültenek.

Mindenek előtt ki kell emelnem, hogy az épületek, melyek az első alapító intenciók szerint elterelt építetett, kis földmives iskola céljainak e század elején megfeleltek, ma már az igényeknek meg nem felelnek; az intézet ugyanis 12 bejáró tanonc számára lett alapítva, de 1864-ben a tanoncok száma 24-re emelkedett, amennyiben 12 belakó tanonc részére tetteket alapítványok, de az épület ennek megfelelőleg nem lett bővítve s ennél fogva 12 belakó tanonc egy középszerű nagyságú szobában lakik, ott hálának, ott étkeznek, ott nyer oktatást 21 tanonc is, ott végzik télen munkáikat, és a mi legrosszabb, ha egyik vagy másik megbetegszik, ott kell lennie az egészségesekek között, a mi egészségügyi szempontból is túrhellen állapot.

A gazdasági épületek még a század elején sem voltak a célnak megfelelők, most pedig roskadozó állapotban vannak ugy ezek, valamint az 1864. évben gyűjtött 600 frt pénzösszegeből rögtönözve és igen primitív módon épített istálló, kamara és fészer is.

Az intézet gazdasága nem rendelkezik a gépek és eszközök, valamint a takarmány elhelyezésére és elkészítésére szükséges helyiségekkel, de hiányzik a trágya okszerű kezeléséhez szükséges trágyagödör is.

Az intézet földterülete elégtelen, mert 24 hold föld nem elégséges arra, hogy azon a földmivélségi és általában az okszerű gazdálkodás minden részleteiben szemléltető tettek, a földterület tehát az oktatás céljaira elégtelen.

A gazdasági gépek és szerelvények állapotát fentebb eseteltem; a hitelbe vett vetőgép és ajándékba kapott eke kivételével mind avultak, hiányosok és rozogant állapotban vannak azok, a min csodálkozni nem lehet, mert 22 hold föld jövedelméből az intézet általalmánnyal fenntartani, eszedet, napszámosokat díjazni, már magában bajos dolog s nagyon kevés maradhat tartozásra és javításokra.

A tanoncokra nézve kifogásolnom kell azt, hogy 14-15 évesek is felvételtnek, holott ezek arra, hogy a gazdasági munkát végezzék és így azokat helyesen végezzék a gyakorlatban megtanulhassák, életkoruknál fogva is gyengék, de előképzettségük sem elégséges a tantárgyak felfogására, mert 4 elemi osztályt végzett tanonc nálunk alig tud helyesen olvasni és írni, tehát a tanterve felvett tantárgyak kellő felfogására nem képesek.

A fentebbi okból kifogásolnom kell a tantert is, mert ha a felsorolt tantárgyakat tekintjük, úgy kevés kivétellel azokat találjuk fel, melyek a gazdasági akadémiák, a magasabb gazdasági tanintézetek tantervében megtalálhatók, csak hogy ezeknél sokkal nagyobb előképzettség igényeltek, mint az elemi iskola 4 osztályának végzése, vagy — a mint az intézetnek programja mondja — hogy a felvevők legalább írás, olvasás és számtásban némileg jártasak legyenek.

A földmives iskolának tulajdonképeni célja az, hogy értelmes kisbirtokosokat képezzenek, oly egyéneket, kik hivatva lesznek saját gazdaságukat kezelni, de egyben saját kezükkel művelni. Azért bármely rendszerű földmives iskolánál fővel az, hogy a tanoncok a gazdasági munkában tényleg részt vegyenek és hogy az elméleti oktatásban nem annyira rendszeres, mint inkább népszerű alakban részesítsenek s hogy az elméleti oktatás az okvetlenül szükségesekre szorítkozzék a nélkül, hogy ez egészen elhanyagoltassék, mert bármely szakmánál sem nélkülözhető az elméleti ismeretek és így a gazdálkodás, a természeti erők hatásainak ismeretében állván a gazdaság alapja. (Vége köv.)

Az iparos oktatás.

(Vége.)

Térhiany miatt csak a Lajthán-tul szervezett iparos oktatásra reflektálhatunk. Bécsben, Prágában, Brünbnben, Bielitzben, Csernovitzban stb. építészeti vagy gépészeti középiskolák vannak, Grätzben egy kereskedelmi s iparokadémia, melynek mintájára 1872. óta nagy gyorsasággal alapítottak intézetek s ma már egész hazánkat képeznek. Ez iskolák az iparnak, főleg az egyes vidékeken uralkodó házi, illetőleg nép- és gyárparnak minden fontos ágaira kiterjeszkednek.

Fa- és kőfaragás, asztaloság 19 szakrajtánodát és részben tanműhelyt számlál; üveg- és agyagipar 6-ot; fém és azzal kapcsolatos ipar 3-at; a szövő és rokoniparok 7-et. Ilyenek még a bécsi nőiparegylet tanodái, a reichenauai festészeti és színművészeti s végre a kátharinabergi játékarú iskolák.

Ausztriában a kormány tevékenysége a rajztanítás czelszerűbb berendezése, az alkalmas tanárok kiképzése, iparmuzeumok felállítására és az egész iparos oktatás ügyének egységes vezetése körül — követendő példa gyanánt szolgálhat. Mert ily irányú tevékenységgel míg egyfelől az egyes iparágakat milliókra rugó vagyontermelő tökéreveljük (latja el**), addig másfelől elérte azt, hogy 1873-ban a bécsi, de még inkább az 1876-iki

*) Dr. Albert műve: „Die kunstgewerblichen Fachschulen des k. k. Handelsministeriums.“ Wien 1876. Lehmann és Wenzel.

** Csak a kisebb esztendővel munkák évenként egy és fél millió forintnyi értékben vannak forgalomban.

müncheni műkiállításán a szakértők egyhangú ítélete szerint a műipar terén Németországot túlszárnyalta.

Ausztria ily nagyszabású tevékenysége nem hagyhatta sokáig érintetlenül hazánkat. Nemzetgazdászok, iparosok és iparbarátok csakhamar felismerték a veszélyt, mely a további térségben hazánkat fenyegeti. — „Érezzük — úgymond Polvy híres pozsonyi értekezésében — hogy ipar nélkül el kell vesznünk, vagy csak tegeletet, gyarmati létet kell folytatnunk. Mig ellenben, ha valami képes anyagi és szellemi haladásunkat biztosítani és fejleszteni, ezt csak a szorgalmas munka, az értelmesség s önállóság, független ipar gyakorlata teheti.“ S a tudós főpap, ki Beszterczén maga szerveztet egy jeles iparos tanműhelyt, ezen értekezésében az iparos oktatás felkarolására hívja fel a nemzetet: „Hogy emelkedhetnék föl (t. i. az ipar), ha megvonatik tőle ama szellemi és anyagi töké, mely egyedül képes virágzását előmozdítani. Ki ne tudná, hogy a külföldön rendszeren jó iparossá és kereskedővé képződni majdnem annyi szorgalmat, tanulmányt és költséget igényel, mint a tudós iskolák járása. — Meg kell szüntetnünk tehát mindenek előtt az elfogultságot, a lenézetet, melylyel az iparos élet s üzlet, különösen a vidéken még egyaránt műveltebb felsőbb, valamint közép s iparos-osztályainkban küzd és találkozik. Magasra kell emelnünk eszméjét, hogy tiszteltté tegyük az intézményt, melytől országunk anyagi virágzása, nemzeti létünk gyarapodása és állása függ. Meg kell azután indítanunk a mozgalmat — az iparos nevelés és szakiskolák állításával.“

Lelekesítő szózatokhoz talált ez a társadalomra; iparosainkat öntudatra ébresztette; — azon kevesek pedig, kik már ezen iparunk történetében epochát alkotó beszéd előtt is harcoltak az iparügyek előbbvitelért, erőt merítettek abból a további küzdelemre. A házi ipar fejlesztése terén egyes főurak, főpapok és társulatok már eddig is örvendtes tevékenységet fejtettek ki; az ugynevezett továbbképző iskolák eszméje számos városban felszínre kerülve több-kevesebb szerencsével meg is oldott ugyan: de oly mozgalom, mely a nemzet minden rétegét áthatni igyekezett, csak a jelen év folyamában fejlődött ki a székesfehérvári kiállítás és a II. iparos congressus alkalmából.

Ez utóbbin az ország összes iparosi erőteljes nyilatkozatban sürgetik az iparos nevelés behozatását, s határozati javaslatot tesznek a törvényhozás elé, melynek értelmében „az iparos szakoktatás olyképp szervezendő,

a) hogy mint annak legalsóbb foka az ország minden városában és nevezetesebb helyiségekben lehető rövid idő alatt ipari továbbképző iskolák (tanonc-iskolák — legalább esti és vasárnapi folyomokkal) létesítsenek, melyek az egyszerűbb kézműiparnak üzéhez szükséges általános képzettséget nyújtsák;

b) hogy az építészeti, gépészeti és vegyészeti iparágak számára jó munka- és gyarvezetőknek alkalmas kiképzésére az ország nagyobb iparos központjaiban fokozatosan külön ipari középiskolákat állítsanak fel, illetőleg, hogy a létező tanintézetek ilyenekké alakíttassanak;

c) hogy a művészeti iparágakra való különös tekintettel a leghelteségesebb iparos ifjak kiképzésére az iparművészeti muzeummal kapcsolatban egy műipariskola alapíttassék.“

A társadalom ily határozott alakban jelentkező buzgalomtól ösztönözötve lassankint kilépett az állam a negatív rendszer legközelebb. Positív alkotásai e terén eddig szűk körben mozognak bar, de jelentőségüket elvitatni nem lehet. Mindamellett a hazai ipar emelésére irányuló aramlata határozott s nagyobb horderejű kezdeményezéssel csak a napokban lépett: ez a Budapesteni f. hó 1-én megnyitott középiskola. Fontos vívmánynak tekintjük ezen intézet életbejöttését és örömmel üdvözöljük mint oly kiindulási pontot, melynek folytatása el nem maradhat, s melynek nyomában mindazon szükséges intézkedések fognak keletkezni, melyek iparunk kifejlesztésére s hova-tovább virágzóvá tételére vannak hivatva.

Ezen intézet, a kassai gépészeti, a besztercei és temesvári ipariskolák, a felső vidéken és a Királyhágón túl már működő vagy tervezett iparos tanműhelyek, a nagyobb városokban fenálló iparos rajtánodák és alsó fokú ugynevezett továbbképző tanonc-iskolák, mint az állam és társadalom együttes alkotásai, mindmegannyi zálogok nekünk arra, hogy az iparos nevelés mindinkább nagyobb mervéket fog ölteni s a II. iparos congressus által javasolt egységes rendszer keretében a magyar ipar fejlesztése oly lendületet veend, mely a nemzet vagyontermelő tökéerejéhez egykor milliókkal fog hozzájárulni.

Örömmel kell konstatálnunk, hogy az iparfejlesztés terén általánosan megindult mozgalom Torontálmegeye székhelyén is viszhangra talált. — A nagy-becskerek egy esült ipartársulat kezdeményezése megadta az első lökést azon további feladatokra nézve, melyek e terén még megoldásra várnak. Mult hó 25-én tartott választmányi gyűlésen kimondatott, hogy ezentul a társulat az iparos tanoncok munkáiból minden évben versenykiállítást rendezend, s hogy az iparos oktatás életbejöttése iránt a szükséges lépéseket megteszi. —

Két egymást kiegészítő intézmény volna ez. A versenykiállítások az új iparos nemzedéket s magát a tanító mestert is arra ösztönöznék, hogy a kellő szakképzés el ne hanyagoltassék, sőt inkább fokoztassék; a továbbképző iparos oktatás pedig a tanoncot azon ismeretek megszerzésében segítse elő, melyek a kézműipar üzéséhez ma már nélkülözhetlenekké váltak. És ezt fel kell karolnunk. Tegye magáéva e nagy fontosságú ügyet a város intelligenciája; az ipartársulat pedig ne állapodjék meg pusztán a hozott határozatok mellett, hanem tömörítse e körül a város összes iparosait, hogy így egyesülten sokkal szélesebb alapon fektethessék a kivitelt, mihez teljes sikert kívánunk. S. A.

N.-Beckerek rendezett tanácsú város építkezési és szépítészeti szabályának tervezete.

(Folytatás.)

25. §. Minthogy a falak vastagságának megállapítása különféle körülményektől, nevezetesen az épületek céljától és rendeltetésétől, az emeletek magasságától, a földemények terjedelmétől és szerkezetétől, az építészanyagok mélységétől stb. függ, e részben csak a következő általános rendszabályok állapíttatnak meg:

1. Ha az építkezésnél csupán csak téglák használtak, akkor a legfelsőbb emelet föfala, ha ezen emelet szobáinak mélysége a 6 métert meg nem haladja, legalább 47 cmnyi, ha pedig kettős föld- talp-gerendák alkalmaztatnak, vagy a legfelsőbb emelet szobáinak mélysége a 6 métert meghaladja, 60 cm. vastagsága legyen.

2. Vegyes, az az köböl és téglából álló falazatnál a legfelső emelet föfalazatának vastagsága legalább 60 cm. legyen.

3. Csapós gerendák alkalmazásánál a föfal minden alább eső emeletben 16 cmrel vastagabbra építendő.

Minden egyéb faszervezetű földeménynél az utcái és udvarfalak valamennyi alább eső emeletben 8 cmrel erősitendők. Az alsó falak a földszint építendő falaknál minden esetben 16 cmrel vastagabbak legyenek; a szomszédok felé építendő falak a földszintől számítandó 2.0 m. mélységre még akkor is bevezetendők, ha az építkezésnél pinczék nem tervezettek.

Ha azonban a szomszédház pinczével bir, ez esetben az alapfal a szomszéd alapfalával legalább egyenlő mélységre még akkor is építendő, ha az új épületben pincze nem tervezett.

4. Földszinti épületeknél az utcái s udvarfalak akár téglából, akár vegyes anyagból készüljenek, egyenes földemény alkalmazásánál legalább 48 cm. vastagokra, az alapfalak pedig a földszinteknél 16 cmrel vastagabbakra építessenek.

5. Hogy mennyiben lehet az 1., 2., 3. és 4. pontban említett nézetektől az esetben eltérni, ha az eddigi szokásban levőktől eltérő szerkezetek alkalmaztatnak, azt a boltozatok és ezek gyámfalainak erőssége és vastagságával együtt az építési bizottmány esetrlésére fogja meghatározni.

Az építkezés terjedelmének és szerkezetének megfelelő falvastagság az építkezési tervezetekben előtűntetendő, és a hivatalos szemlék általmával szigorúan megvizsgálandó.

6. Középszlopok, melyek vegyes anyagból vagy téglából tervezvők, de elegendő szilárdaknak nem bizonyulnának, az építési bizottmány minden egyes esetben történetű megállapítása szerint műkövekből vagy vasból állítandók elő.

7. A középfalak oly vastagok és erősek legyenek, hogy allandóságuk sérelme nélkül a kémények azokban aképp alkalmaztassanak, hogy belső üregöktől minden fanemű legalább 16 cmre távol maradjon.

Minden középfal azon helyen, hol átámszható kémények vannak, a legelső emeletben 80 cmnyi, ha orosz kémények alkalmaztatnak, 50 cmnyi vastagságra építendő, a hol pedig csapós gerendázati földeményszerkezetek alkalmaztatnak, a középfal felele minden emeletben a pincze alapzatáig mindkét oldalon 8 cmrel, összesen tehát 16 cmrel erősitendő.

Megengedtetik azonban, hogy csapós gerendázati alkalmazásánál a földszinti és első emeleti középfal egyenlő vastagságban építessék.

Ha káposcsa vagy vasgyámszerkezet alkalmaztatik a középfal minden alsó emeletben felele összesen 8 cmrel erősitendő.

A középfal alapzata a pincze talaján alul legalább 60 cm. mélységre mindkét oldalon 16 cmes előfállal (Vorgrund) ellátandó, és ott, hol a kémények az udvari épületrészek közfalaiban helyzetettek el, a középfal úgy, mint a középfal a pincze talajánál 6 cmrel mélyebbre levezetendők.

8. Tömör falak helyett földből álló hevedereket föfalaknál alkalmazni tilos.

9. A pinczék utcza és udvarfalait a nyomás egyforma elosztására mindenütt egyenlő vastagságban és a pinczeablak alatti alapzat kihagyása nélkül kell kiépíteni. A középfalakban netán alkalmazandó közlekedési nyílások legfeljebb 2 méter szélesek legyenek.

10. Az összes emeletet valamennyi faloszlopai elég erős kapcsolással és áttolatokkal kötendők össze. A leggyengébb kapcsolvas hatos vasból, az áttolatit vas mindégy számmal erősebb vasból készíttendő.

11. Az utcza és udvar felé álló összes lő és középfalak valamennyi emeleten kapcsolással látandók el, mely kapcsolok közönséges lakházaknál a legelső emeletben 6-os és az áttolatok 5-ös vasból készíttendők; földszintes

beboltozott helyiségeknek 5-ös kapcsolókat és 4-ös áttólati vasak alkalmazásának. Nagyobb ivókúri, vagy terhekkel megrakott épületek erősebb, az építési tervben külön és részletesen ábrázolandó kapcsolókkal kötéldök össze.

12. A szomszédtelekkel határos zár fal ott, hol egyszerű épületosztálynál főfal gyanánt szolgál, legfelső emeletben 48 cm., lefelé pedig emeletről-emeletra 8 cm-rel nagyobb vastagságban építendő, a pinczeben s alapzatban pedig csak belül 16 cm-es előfallal látatik el.

13. A padlások 16 cm-es tűzfalai falozlopokkal erősítendők, és belül-külvül bevakoltatás mellett tűzbiztonság végett a szomszéd tetejénél magasabbra vezetendők fel.

14. Földszinti raktárak és boltok válaszfalai legatább 60 cm. vastagságban kell építeni. Válaszfalak, melyek pincze vagy földszintes boltajtásokon nyugosznak, megfelelő erős boltívekre fektetendők.

15. Pincze-válaszfalak, melyekre a felsőbb emeletet válaszfalal állítatnak, a pincze talaján alul mindkét oldalán 16 cm-es előfallal látandók el.

16. A város belterületén építendő lakházak alá, a tulajdonosok mindenkori pinczet tartoznak építeni.

26. §. A földszék talpgerendái a padlás kövezeténél legalább 16 cm-rel magasabba fektetendők, azonban a földszéknek akkéll kell szerkesztve lenni, hogy a földnyel összekötés benne legyen. Vasból készült földszéknek négyzeteg kőfalazatra vagy öntött vaslemezre helyezendők.

A földpárkányzatok az utca felé tűzbiztos anyagból készitendők.

Fából készült földpárkányzatok alkalmazása tilos.

A párkányborító kölemezek a földszék-től s a szélességük felénél legalább 8 cm-rel szélesebb részben a falazatra fektetendők.

27. §. A pincze és alag (souterrain) helyiségek mindenkori beboltozandók.

(Folytatása következik.)

HETI SZEMLE.

Angolország föllépése Törökország ellen, a sokat ígért reformok létesítésének urügye alatt, voltaképp pedig az orosz befolyás megtörése czéljából csak felig aratott sikert; a porta sok huzás-vonás után megígérte ugyan, hogy Kisásziában teljesíti, végrehajtja a reformokat, de azon követeléssel szemben, hogy az oroszhoz szító kormányzat becsússa el s helyette legalább a régi, vagy Mithad pasat nevezze ki, a szultán süket maradt, s azt mondá, hogy ez tekintélyével ellenkezik. S hogy az orosz befolyás mekkorossága nyilvánvaló legyen, az is megtörtént, hogy mielőtt ezekhez a reformokhoz a szultán beleegyezését adta, szintén megvárta Oroszország tanácsát, s csak akkor, mikor Angolország sürgetéséhez Oroszország is oda állt, azt mondván, hogy az európai bonyodalmak elkerülése czéljából Törökország engedjen, csak akkor látgult a szultán annyira, hogy a kívánatok egy részének teljesítését megígérte. Más apróbb jelekből is világos, mily úr most az orosz befolyás Törökországban. Például a bagdadi vasút kiépítésére engedélyt, kitalálna-e az olvasó, kinek adott a török porta? Csernajeve tábornoknak, annak az orosz generálisnak, kit most három éve Mehemed Ali, Osman és Abdül Kerim pasa Szerbországban oly kegyetlenül elpáholtak. S egy másik nem közönséges tunemény volt az, hogy Arab-Tábia kérdéséhez (hogy t. i. a muszka-román határra eső Arab-Tábia kié legyen) egész Európa Románia mellett volt, csupán csak egyedül Törökország állt muszka részen. Már azt hisszük, nem igen szükséges bizonyítani tovább, minő feje vesztettség uralkodik most Stambulban, azok közt a török hatalmasok közt, kiknek kedvéért úgy szerettek volna némelyek velünk kapartatni ki a parázsból a gesztenyét.

Muszkaországának tehát jól áll szénája Konstantinápolyban; de azért még nincs ott. Pedig ha hinni lehet a történetnek s tanulságainak, az a czélja, hogy oda jusson. Miklós cáznak egy híres mondatát is emlegetik, mely az oda jutásnak módját is megjelöli, az igaz, hogy egy kis kerülővel, azt állítván, hogy Oroszországból Konstantinápolyba Bécsen visz át az út. Mi ennek az értelme? Az, hogy a mig Bécs, vagyis az a hatalmasság, melytől ma Ausztria-Magyarország név alatt ismerünk fenáll, erős, megtörve nincs: addig a muszka nem lesz ura Konstantinápolyknak. Tudják ezt ma is a muszka s Ausztria-Magyarország ellenállását igyekeznek minden uton-módon megtörni. Ha Ausztria-Magyarország nincs, Oroszország nem vonul ki a Balkánfélszigetről, nem áll meg Konstantinápoly előtt, hanem talán már két évvel az előtt végleg számküzik a törökök Európából a miert magáért talán nem is lenne valami nagy kár; de igenis kár és baj lenne azért ha nyomában az orosz lenne urrá s foglalna helyet Európa déli részén is, vasgyűrűként szorítva s nyomva össze a világréz s benne Magyarország szabadságát s becsületes haladását.

Ami tehát nem sikerült háborus uton, próbálják: nem menne-e szép szerivel. Egész váratlanul merült föl a hír, hogy az orosz trónörökös eljő Bécsbe, királyunk látogatására. Az ilyen uralkodói látogatások udvariassági tények szoktak ugyan lenni, de nagy szerepet játszik ily látogatások alkalmával a tapogatózás a szándék és czélok kitűzése. Noha az orosz „kis király” ezért jött Bécsben, megkapta a választ.

Senki nem volt ugyan a szobában, senki nem hallotta, de azért mindenki tudja. Királyunk, külügyminiszterünk, de sőt az uralkodó család minden tagja, kivel a hercegnek beszélnie alkalmá volt, a berlini szerződés becsületes megtartását hangsúlyozta.

De hát csak keleti része van-e Európának, hogy untalan arról beszélünk s egyebre csak annyiban jutunk, a mennyiben szintén a kelettel függ össze? Bizony minket most még mindig a keleti dolgok égetnek legjobban. De hát van Európának elég más része is, mely megérdemli figyelmünket. A mult heteken Olaszország példaló kormányválság által lön nevezetessé. Az egész kormány lemondott, mert az országgyűlésen nem tudott többségre szert tenni. Nem mintha valami nagy, egységes párt megbuktatta volna, hanem mert egyik kérdésben ezek, másban meg amazok hagytak cserben s szavaztak ellene. Szóval olyan állapot volt, mint Ausztriában, s a milyt sokan szeretnének nálunk is meghonosítani, midőn szidják a „mamelukokat”, kik pártjuk mellett bátran kitartanak. Pedig ennek az ellenkezője lenne a roz. A kinek tetszik valamely párt-hoz állni, legyen annak tagja egész szívvel; kisebb kérdésekben meg meggyőződését is rendelje alá; ha pedig ezt nem teheti, távozzék el attól a párttól, de kétszínű magatartás által ne rothassa a parlamenti állapotokat.

HIBHARANG.

Hertelendy József ő méltóságát a közmunka és közkezdésügyi miniszter a temesbegavölgyi társulat ügyének rendezése czéljából kormánybiztosnak nevezte ki.

„Nagy-Beeskerei dalárda.” A mult hó 27-én tartott választmányi ülésben Kersch Ferenc helybeli köztisztviselő által állított gimnáziumi tanár, ki az ének és zeneművészet terén kiváló szakismereteket szerzett magának, a nagy-beeskerei dalárda karnagyává egyhangulag és közfelkiáltással megválasztott. — Szívünkben örvöljünk Kersch urat ezen ifjú, és társadalmunk élénkítését és megszilárdítását czélzó egyetlén, de örvöljünk másrésztől ifjú egyetlén is, mely Kersch Ferenc úrnak oly egyént nyert meg a dalárda vezetésére, ki nem csak kiváló és a közönség körében igen jól ismert szakképzettsége, de különösen társadalmi állása és körülötte szerzett köztisztviselő által megbízottabb garantált nyujt arra nézve, hogy egyetlén az ő vezetésével alatt nem sokára elérendi azon czélt, melyet elérni fő és szent feladatának tűzött ki magának. A karnagnak ekként történt megválasztása folytán a dalárda tényleges működését a napokban megkezdte és mindenkori igyekezni fog a közönség által benne helyezett bizalmat igazolni, és a várakozásoknak pontosan megfelelni. — Ugyanezen választmányi ülésben megválasztott egyszersmind a dalárda állandó vigalmi bizottmánya, mely Elkovits Pál úr elnöke alatt Kleszky János, Dr. Mangold S., gróf Festetics Benő, Kadlburger Mór, Szentkuthy Géza, Gesztessy Ákos, Herr Ödön, Lichtenegger N., Bielek Antal, Spitzer Jakab és Baaden Károly urakból alakult. — E vigalmi bizottmány, mint a dalárdaé, az által időről időre rendezendő mulatságok, főtenyezője minden igyekezetét oda fogja irányozni, hogy közönségünknek ismételtén kellemes szórakozásokat szerezen, és meg vagyunk arról győződve, hogy ezen igyekezete a közönség osztatlan partólása által minden időben hatékonyan előmozdítottatik fog.

Hymen. Zombory Károly a cs. I-ső huszárezredben lettelges állományban álló főhadnagy úr a napokban jegyezte el Gesztessy Ilka kisasszonyt, özvegy Gesztessy Lászlóné kedves, szeretetreméltó leányát. Szívünkben kívánunk áldást és békét ez újonnan kötött szép frigyehez!

Dr. Kuhn Lajos, temesvári főgymnasiun tanár, a délmagyarországi természet-tudományi társulat titkára s e társulat jeles közlönyének szerkesztője, nagy-szt.-m. k. lósi plébános sá nevezetett ki. Temesvár városa s az ottani főgymnasium kitűnő miveltésű tudóst vesztit Kuhn urban, ki elhagyva magasztos hivatását és nyugalmas tanári székét, a rideg élet kiellen pályájára lép. Ezért mi nem is gratulálunk Kuhn urnak, hanem gratulálunk a derek nagy-szt.-miklósi róm. kath. közönségnek, mely Kuhnban nem mindennapi képzettségű lelkeszt nyert. Kuhn ur Torontálmegye szülötte. Szívesen örvöljünk őt, mint kedves földinket, e megye területén!

Adakozások a szerajevói tűzkárosultak javára. A Szerajevó tűzkárosult lakosai segélyezésére a nagyméltóságú belügyminiszteriumnak folyó évi augusztus hó 22-én 37563. számú magas rendelete folytán Torontálmegyében elrendelt gyűjtésük útján az alább megnevezendő adakozók részéről következő összegek folytak be: Jarkovác községe 10 frt, Oppova községe 5 frt, Beodra községe 9 frt, Mellence községe 29 frt 20 kr., Frányova községe 13 frt 10 kr., gróf Csekonics János 50 frt, zombolyai járás községei 16 frt 20 kr., a központi járás községei 15 frt 60 kr., a párdányi járás községei 2 frt 81 kr., Perjámos községe 8 frt 80 kr., Brestovác község lakosai 8 frt 70 kr., Franczföld község lakosai 1 frt 30 kr., Glogon község lakosai 11 frt 35 kr., Homolice község lakosai 19 frt 21 kr., Ujfalu község lakosai 13 frt 60 kr., Szeferin község lakosai 1 frt 30 kr., Dolova község lakosai 7 frt 50 kr., több gör. kel. lelkeszt által gyűjtetett 35 frt 73 kr., az ujfalvi egyházi pénztár 5 frt, összesen 263 frt 40 kr. A midőn a nemeslelkű adakozóknak áldozatkészségükért ez uton is köszönetemet nyilván-

nilanám, egyuttal tudatom, hogy a fenti összeget folyó évi november hó 28-án 842. főisp. szám alatt kelt jelentésem kíséretében a nagyméltóságú belügyminiszteriumhoz további rendelkezés végett feljuttattam.

Wertheimer József, gróf Teleky Károly jóságböröljének Egrespatakon tudomására jutott, hogy Torontálmegyében a gazdasági közönség takarmány hiányában ábas jóságot negyed áron eladni kénytelen, minél fogva tudatja, hogy 100 darab nagy állatot kitélhető takarmánya van, a melyet jutányos áron eladni illetőleg azt ott is tavasszal fizetendő olcsó árt megéltetni hajlandó, vagy pedig egy közte és a leleltető szándékozók közt megállapítandó bizonyos részletért a barmokból felétetni kész.

Halálozás. Hátfőn temették el Török-Bécsen a közönség nagy részvéte mellett Pulay József első éves joghallgatót. A szép készletű, ílemez modorú, szerény ifjú az ottani lakosságnál közszereletben részesült.

A csanádi püspök, Bonnaz Sándor ő exciája egészségi állapotáról a hírlapokban napok előtt közölt hírt, Istennek hála, nem valósul. Temesvári érsekségek az iránt nyugtattak meg minket, hogy a föntszelt püspök úr ő nagyméltósága, régi idegáját leszámítva, egészséges. Felettebb örövendünk, hogy ő exciája számtalan tisztelőinek e megnyugtatást adhatjuk. Isten tartsa meg sokáig a minden téren áldást árasztó főpásztor, Bonnaz Sándor ő exciáját, szeretet megység püspökünk!

Királyi kegyelem. Miletics Svetozár kegyelmet kapott. Ugyanis ő Felsője novemb. 22-én kelt elhatározásával, a magyar igazságügyminiszter előterjesztésére a felségárulás miatt öt évi börtönrre ítélt Mileticsnek büntetésideje többi részét elengedte, s egyuttal elrendelte megszüntetését a vizsgálatnak mindazon magyar honpolgárok ellen, kik a török szeb háboruban részt vettek. Ezen kegyelmi tény 23 embernek válik javára. Miletics (beszámitva vizsgálati fogságának idejét is) 1876. évi jul. 5-től f. é. nov. 16-ig, mikor is szabadon bocsátatott, — 3 évet, 4 hónapot és 21 napot ulti ki büntetéséből. — Meglátjuk, hogyan fogja majd magát ezután viselni a nagy nemzeti mártyr!

A spanyol király lakodalmát nov. 29-én ülték meg Madridban. Madrid e napon ünnepi díszit öltött; a házak fel voltak zászlóval, vidékről óriási néptömeg zarándokolt a fővárosba. A menyasszony és kísérete 9 órakor reggel hagyta el Párdót s 10 óra körül érkezett meg a tengerészeti miniszteriumba. Itt ölt fel a főhercegnő menyasszonyi ruháját s aztán udvari kocsikban megindult templom felé. A király és kísérete ugyanazon perczben hagyta el a palotát, s utközben a két menet találkozott, s mintegy 10 percznyi együtt haladás után értek el az Atochia-templomba, mely előtt a tér, s a templom belseje már ekkor telve volt előkelő vendégekkel és hivatalos személyiségekkel. A templom piros bársonnyal volt bevonva s gobelinnel díszítve, a fényes egyenruhák emeltek a nagyszerű benyomást. — A megjelent vendégek mind fehér mantillákat viseltek. A menet a templomhoz megérkezvén, elül jött a király, utána Rainer főherceg, azután Izabella exkirálynő; jobbján a menyasszony, Krisztina főhercegnő és anyja Erzsébet főhercegnő. A főhercegnő nagyon meg voltak indulva, midőn a menyasszonyt az oltár lépésénél fölvezették hangosan sirt. Az esküvő pártól balra Rainer főherceg, jobbra Izabella foglalt helyet. Az esketést Benavides bíbornok végezte, a pápai nuntius, a toledói érsek a havannai és a vilai püspökök s számos más főpap segédlete mellett. A bíbornok előbb rövid beszédet intézett a jegyesekhez. Ezután a szokásos kérdéseket intézte hozzájuk; majd átadta a királynak a gyűrűt és néhány darab pénzt. A király kiscserélt a gyűrűt a főhercegnővel s átadta neki a pénzt e szavakkal: „Jegyesem, ime átadom a gyűrűt és pénzt a házasság jeléül.” Ez volt a copulatio. A király és a királyné ezután szentelt gyertyákat, aztán letérdelek, s a pap fátlyallal letakarta őket, azután misét mondott, s ezzel az ünnep véget ért. A király és királyné ezután a zenebandák hangjai, s a közönség éljenzése közt vonult vissza a királyi palotába.

A miniszterelnök leirata a fővárosi négyletek elnökségehez. Az újví üdvözlétek megváltása tárgyában a miniszterelnök következő leiratot intézte a budai és pesti négyletek elnökségeihez: (3244. M. E.) Az újví üdvözlétek megváltása tárgyában hoztam intézet beadványuk folytán van szerencsém a helybeli jótékony négyletek tisztelt elnökségeit értesíteni, hogy nemes törekvésüket, mely önöket az emittet mozgalom megindításánál főleg vezérelte, részéről a legmelegebben pártolni kész vagyok. Ennek érdekében nemcsak magam részéről megítem azon kijelentést, hogy újví üdvözlétek senki részéről és semmi alakban nem várok, sőt szívesebben veendőm, ha az illetők részéről az ekként megkímélhető összegek a helybeli jótékony négyletek által kibocsátandó, az újví üdvözlétektől mentesítő aláírási ivenk útján a jótékonyosság oltárára tétetnének le, hanem egyuttal hasonló kijelentést megítem, valamint egyéb hatóságoknak, intézeteknek stb. ugyanazon eljárás követése végett felhívására a többi miniszter urakat is fölkerítem, és a vezetésem alatt lévő hatóságokat és tisztviselőket ily irányban felszólítottam. A megindított mozgalomnak jótékony működésük fokozhatása érdekében mentől nagyobb sikert kívánva maradok hazafiai üdvözléttel. Budapest, 1879. évi november 24-én. Tisza s. k.

A Vezuv tűzhányó ismét teljes működésben van s éjjelenként kivált Nápolyból szemlélve borzadályt kelt a magas hegy izzó vörös koronájával, melyből több ágban hőmpolyog alá a lava, pusztítva utjában mindent, elsodorva, elégetve erdőt, szőlőhegyet, nyaralókat, ha irányába esnek. Pompás üzletet csinál most a kapaszkodó vasut, mely a hegy lábától a többör széleig szállítja fel a bámulók ezreit, kik, különösen a különöz angolok, mindenféle mulatsékos dolgokat elkövetnek itt a pokol kapujánál: az izzó lavánál szivarra gyujtanak, a forró hamuban théat főznek, tojást sütnék s t. eff. Az érdekes vasút fél mérföld hosszú, 800 öl magasságra fekszik első állomása, a felső pedig 1270 öl magasban s úgy építve hogy a vonat minden pillanatban tetszés szerint megállítható.

Uj bélyegek. A pénzügyminiszter következő hírdeményt adott ki: Közhírré tétetik, hogy a magyar korona területén 1868. évi augusztus 1-ső napjától fogva forgalomban lévő, zöld alnyomattal ellátott magyar bélyegek helyett, 1880. évi jan. hó 1-ső napjától kezdve, más színű alnyomattal ellátott, de változatlan alakú jegyek fognak forgalomba hozatni, megjegyezve, hogy a forintos koronájú jegyek alnyomata rózsaszín, a krajczorosok pedig sötétbarna lesz. A jelenleg használatban lévő bélyegek 1880. évi jan. hó 31-ével fognak használaton kívül helyezett. A használaton kívül helyezett bélyegeknek 1880. jan. 31-ike utáni használat a törvényes bélyegkötelezettség nem teljesítésével egyenlőnek fog tekintetni s az illeték törvény szerint ezzel egybekötött hátrányos következményeket fogva maga után vonni. A forgalomban kívül helyezett, el nem használt bélyegeknek, a törvényes határozományok megtartása mellett, a bélyegraktáraknál és kir. adóhivataloknál ingyen leendő kiscserélésre 1880. évi febr. hó 1-étől 1880. évi ápril hó 30-ig terjedő határidő tűzött ki, mely határidő után a forgalomból kivont bélyegek sem kiscserélhetni, sem megteríteni nem fognak. Az ipar- és kereskedelmi könyvek, nemkülönbön oly váltó irtlapok, számlák stb., melyekre még az eddigi bélyegek 1880. évi jan. hó 31-ike előtt eszközölt szabályszerű hivatalos felbélyegzés által alkalmaztattak, ezen időponon tul is akadálytalanul vétethetnek használatba.

A borhamisítás ellen. Alig érkezett el hozzánk azon — borkivirtéletkét károsan érintő — hír, hogy egy berni kereskedő kárára elkobzott nagy mennyiségű bor állítog Magyarországon hamisított fuchsinnal s az alkalommal a svájci belügyi igazgatóság a vevőket a kellő óvatosságra figyelmeztette: Földvár y Mihály pestmegyei alispán azonnal kiküldte Bellagh Imrét, Pestmegyei főügyészt avégre, hogy e megye területén, Promontoron lakó — a külföldi hírlapokban megnevezett — Oppenheim borkereskedő borkészletét vegye zár alá s valamennyiből a vegyi vizsgálathoz szükséges mennyiségűt azonnal mutasson be. A főügyész kiküldésében eljárva, a lepecsételt üvegekben behozott borokat már az alispánnak bemutatva, ki a borok sürgős vegyi vizsgálatát elrendelte. Szolgálat a pestmegyei alispán erélyes eljárása utánzó példái a mi hatóságaink is. Nálunk is van elég méregheverő Oppenheim!

IRODALOM.

„Petőfi Sándor életrajza.” Több hazai lapban Petőfi Balás Sándortól állítólag regényalakban megjelenendő életrajzra vonatkozólag közölt hírt Mehner Vilmos kiadó kérelmére következőleg igazítjuk ki.

A nevezett kiadó, ama eszméjének valószínűsége végett, hogy a magyar olvasó közönség részére a nemzet kedvenc költőjének kimerítő s igazsághű életrajzát vonzó ugyan, de nem regényes képzelmű alakban írassa meg, nem Balás Sandort, hanem Aldor Imrét nyerte meg, kinek írói neve a feladat kielégítő megoldására nézve teljes biztosítékot nyujt.

Továbbá ez életrajz nem fuzetekben, hanem 1880. január elejétől kezdve a már nagy olvasó közönség kezén forgó „Képes Csalladi Lapok”-ban közöltetik és csak azután fog külön lenyomatban megjelenni.

Uj mű. Mint értesülünk, Bunyitay Vince és Kandra Kabos egy igen érdekes és régen várt munkán dolgoznak. Munkájuk címe: „A váradi Registrum és kora.” Csak óhajtanunk kell, hogy az óriási nehézséggel összekötött mű mielőbb napvilágot lsson, ha tudjuk, hogy a mondott Registrumnak még nem akadt értelmezője, noha (1205—1235. évekre vonatkozóan) egyike a tatarjárás előtti idők legzavargabb emlékeinek. Sőt helynévi tekintetben unicum. A Tiszavidék Váradal összezőgellő részének, beleértve Heves, Borsód, Abau, Ugocsa déli részét is, tatarjárás előtti térképét csak e nagybécstű régiség nyomán leszünk képesek összeállítani. A hitelet fokát képesek leszünk a számos és eddig rosszul értelmezett apátságokból meghatározni. A megyei és várfelosztásra hasonlóképp itt találhatók föl azon szokatlan és meglepő adatok, melyeket Botka az Ósmegyék című munkájában részben már földolgozott. De egyházi szempontból még érdekesebb e munka, mely a középkori istentételeket a rosakarát és elfogultság sérelmes vádjai ellen kellő apparattal védelmezi. A munka elején álló másik értekezés, a magyar onomasticon pedig a középkori személynévezeték szellemét tárgyalja és számtalan mai nevezet forrásához vezet el, s a mai mintegy holt vezetékek-neveket életet önt és azokat érthetővé teszi. A szerzők ígéretét bírjuk, hogy még a megjelenés előtt mutatványokat fognak lapunk számára átengedni.

TÖRVÉNYTEREM.

A nagy-beckereki e. f. kir. törvényszéknek folyó évi december 3-án tartott nyilvános ülésben következő perek adtak elő:

- Előadó: Dr. Duka László, kir. tiszti bíró.
1770. sz. 1878. — Russ M. H. és társai prágai cégnek, Heumann Kóbi ellen 2310 ft 84 kr. és járul. iránti pere.
1754. sz. 1879. — Lázár Máriának, Blazin Tyira ellen **styaság** elismerése és gyermek kitarás iránti pere.
1850. sz. 1879. — Clayton és Shuttleworth cégnek, öz. Basch Lőrinczék férj. Fritz Emilia ellen 410 ft és 144 font sterling és jár. iránti pere.
1880. sz. 1879. — Josefert Ignác és társa szegedi cégnek, Gutter Miklós és társai ellen 2704 ft 79 kr. és jár. iránti pere.
1940. sz. 1879. — Vujadinov Vladának, Frányova községe ellen 1250 ft és jár. iránti pere.

Közigazgatási bizottság.

Torontálmegye közigazgatási bizottsága 1879. évi december 1-én tartott rendes ülésének tárgysorozata:

- I. Adóügyek:
- Horvát-Klári község 1878. évi jégkár munkálatai. — 146 ft 80 $\frac{1}{2}$ kr. adó leiratni határozatlik.
 - Magyar- és Szerb-Ittebe község 1879. évi földárja, Szárcsa község, ugy Uj-Szeged, Tóvár, Uj-Szent-Iván és Rabe község 1879. évi földárja munkálatai. — További határozathozatal végett a körülmények kifejtése mellett a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felirat intézteni rendeltetik.
 - Szaravolla község 1879. évi földárja munkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetnek.
 - Török-Kanizsa és Klárafalva községek 1879. évi földárja munkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetnek.
 - Albrechtshör, Valkány és Szaravolla község 1879. évi szárazság okozta kármunkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetnek.
 - Szécsány, Német-Módos földár és árviz, Gyér község szárazság okozta munkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetni rendeltetik.
 - Szaján község 1879. évi szárazság okozta munkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetni rendeltetik.

8. Arszinov Drága nagy-beckereki lakosó kérelme végrehajtás beszüntetése iránt. — Tudomásul szolgál.
9. Horvát-Nauzina község előjárójának kérelme a terükhöz kirótt 19 ft 93 kr. térítmeny alóli feloldatásuk iránt. — 19 ft 93 kr. térítmeny leírása elrendeltetik.
10. Kis-Zombor község 1879. évi földárja; és
11. Mokrin község 1879. évi szárazság okozta kármunkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetnek.
12. Német-Csanád községnek a behajthatlan adók leiratására vonatkozó kimutatása. — 99 ft 45 kr. I. oszt. kereseti adó és 7 ft 4 kr. III. oszt. kereseti adó, összesen 106 ft 74 kr. adó és ennek járulékal leiratni határozatlik.
13. Nagy-Margitta, Zichyfalva és Szent-János;
14. Stefansöld;
15. Macedonia község 1879. évi földárja okozta kármunkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetni rendeltetik.
16. Szerb-Ellemér, Szerb- és Tót-Aradécz község 1879. évi árviz okozta kármunkálatai. — Tót-Aradécz község javára 2304 ft 23 kr., Szerb Aradécz község javára 1930 ft 23 kr. és Szerb-Ellemér 1156 ft 62 $\frac{1}{2}$ kr. adó leiratni határozatlik.
17. Német község 1879. évi földárja;
18. Oppova község 1879. évi szárazság;
19. Horvát-Cseney község 1879. évi földárja;
20. Aurelháza község 1879. évi földárja;
21. Horvát-Kécsa község 1879. évi földárja okozta kármunkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetnek.
22. Szerb-Aradécz község 1879. évi földárja okozta kármunkálatai. — 277 ft 3 kr. földadó leiratni határozatlik.
23. Perlasz község 1879. évi szárazság;
24. Ujvár község 1879. évi földárja;
25. Debeljácsa község 1879. évi szárazság okozta kármunkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetni rendeltetik.
26. Bobda;
27. Óregfalva;
28. Kis-Jécsa;
29. Német-Czerna község 1879. évi földárja okozta kármunkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetnek.
30. Zichyfalva községnek az adóvégrehajtások beszüntetése iránti kérelme. — Tudomásul vétetik.
31. Vedresháza;
32. Román-Kécsa;
33. Szerb Klári;
34. Szerb-Cseney;
35. Horvát-Cseney;

36. Horvát-Kécsa;
 37. Ujvár;
 38. Bobda;
 39. Óregfalva;
 40. Horvát-Klári;
 41. Tóba;
 42. Aurelháza község 1879. évi szárazság okozta kármunkálatai. — Végelöntés végett a n. m. kir. pénzügyminisiteriumhoz felterjesztetnek.
 43. Szeferin község 1879. évi árviz okozta kármunkálatai. — 1806 ft 13 $\frac{1}{2}$ kr. földadó leiratni határozatlik.
 44. Gergelyi Ferencz novoszeleki lakosó 1878. évi 169 ft 38 kr. házberádó elleni kérelme. — Alaptalan felfolyamodványában elutasitattik.
 45. Deutsch Julia nagy-beckereki lakosó 1877-1878. évi pótdója elleni felebbezése. — Kegyelem utáni adóelengedés végett a nagyméltóságú m. kir. pénzügyminisiteriumhoz pártolólag felterjesztetni határozatlik.
 46. Homolicz község 1879. évi árviz okozta kármunkálatai. — 556 ft 19 kr. leiratni határozatlik.
 47. Marienfeld (végvidék) község 1878. évi árviz okozta kármunkálatai. — 1649 ft 87 kr. földadó leiratni határozatlik.
 48. Marienfeld (végvidék) község 1879. évi árviz okozta kármunkálatai. — 1319 ft 89 $\frac{1}{2}$ kr. földadó leiratni határozatlik.
 49. A kir. adófelügyelőnek november havi jelentése. — Tudomásul vétetik.
- II. Közoktatásügyek:
- Janda Ferencz szécsányfalvi községi tanító állomásbani véglegesítése tárgyában. — A megválasztott tanító állomásbani véglegesítettik.
 - Dobó Ferencz magyar-szent-mihályi községi tanító állomásbani véglegesítése tárgyában. — A megválasztott tanító állomásbani véglegesítettik.
 - Janczer György német-szárcsai községi tanító állomásbani véglegesítése tárgyában. — A megválasztott tanító állomásbani véglegesítettik.
 - Szolgabírói jelentés Szerb-Keresztur községe által beszerzendő „Népkertész” című hetilapra vonatkozólag. — Szerb-Keresztur község a „Népkertész” című szaklap tartására utasitattik.
 - A gottlóbi községi iskolásközségnek jelentése az ott helyi iskolának tett alapítvány tárgyában. — Kedvező tudomásul vétetik.
 - Tanfolygatói indítvány a magyar nyelv tanításáról szóló 1879. évi XVIII. törvényzikk végrehajtása tárgyában. — Az egyes püspökségek felkértnek, miszerint a hatóságuk alatt álló kerületükben lévő, és a magyar nyelvet nem bíró felekezeti tanítók

- számára a magyar nyelv tanítása végett tanfolyamokat állitsanak fel.
7. Az újszent-iváni községi iskola 1878-1879-ik;
 8. A kirivabari községi iskola 1878-1879-ik;
 9. A tordai községi iskola 1878-1879-ik;
 10. Az ivándai községi iskola 1872-ik;
 11. Az ivándai községi iskola 1873-ik;
 12. Az ivándai községi iskola 1873-1874-ik;
 13. Az ivándai községi iskola 1874-1875-ik;
 14. Az ivándai községi iskola 1875-1876-ik;
 15. Az ivándai községi iskola 1876-1877-ik;
 16. Az ivándai községi iskola 1877-1878-ik;
 17. Az ivándai községi iskola 1878-1879-ik;
 18. A csőzteleki községi iskola 1878-1879-ik; és
 19. A csőzteleki községi iskola 1877-1878-ik tanévi felülvizsgáló iskolai számadásai tárgyában. — Kiadatnak a megyei számvevőségnek azonnali felülvizsgálás végett.
 20. A kir. tanfelügyelőnek novemberhavi jelentése. — Tudomásul vétetik. (Vége köv.)

NYILTTÉR. *)

Nyilatkozat.

Az oly régen és minden lapban, minden nyelven hirdette volt Britannia ezüst evőeszközök megrendelésére szántuk magunkat, — tettük pedig ezt azért, mert NELKEN L. bécsi kereskedő által szelnek eresztett ajánlatában megvala írva, hogy „Kein Schwindel”; nem hallgathatjuk el a venni szándékozó közönség érdekében, hogy az általunk trefából 6 forint 30 kr. értékben megrendelt britannia ezüst evőeszközök bennünket bamulatra ragadtak és őszintén oda nyilatkozunk, miszerint a hirdetésben használt azon kifejezés, hogy csak nem „ejándek” csakugyan való és bárkinek is a legmelegebben ajánlhatjuk annál is inkább, mert 15 napig lepszigorabb próbahasználat után, az evőeszköz nemcsak hogy színt meg nem hagyta, de sőt mindennap szelben, mi végből nem mulasztatjuk el, NELKEN L. bécsi kereskedő urnak teljes megelégedésünket nyilvánítani.

Kelt Nagy-Beckereken, 1879. évi karácsony-hava 5-ik napján.

Kovács Péter,
megyei kiadó s irodai igazgató.

Molnár Imre,
megyei íktató s tisztelendő aljegyző.

*) Az e rovat alatt közölt cikkért nem vállal felelősséget a szerk.

H I R D E T É S E K.

8266. sz. csőd 1879. **Csődhiirdelmény.** (185-32)

Kokits József nagy-beckereki bejegyzett kereskedő ellen saját kérelmére a csődület elrendeltetvén, felhivatnak mindazok, kik vagyontukott ellen bármint követelésekkel vagy igényekkel bírnak, miszerint ebbeli — a szükséges bizonyítványokkal felszerelt csőd- vagy igénykereseteiket a mai naptól számítva 1880. évi január 21-ik napjáig terjedő záros határidő alatt annál bizonyosabban mutassák be, mert különben a később benyújtandó keresetek vagy bejelentvényeknek hely adni nem fog.

Együttal közhírré tétetik, hogy perügyelőül Manojlovits Miklós ügyvéd, ideiglenes tömeggondnokul pedig Szávits István helybeli ügyvéd kineveztetett.

Az 1840. évi XXII. t. cz. 51. §-ában érintett intézkedések megtétele végett a csődhitelezők 1880. évi január 22-ik napjának délelőtti 10 órájára ezen kir. törvényzék pertárába meghivatnak.

Kelt a nagy-beckereki kir. törvényszék mint csődbíróságnak, 1879. évi november 22-én tartott üléséből.

Várady Mihály,
kir. tiszti elnök.

Fa-eladás.

Nagyságos Urbán Gyuláné asszonyság Beodra alatt fekvő nagy erdő-birtokán 1879. évi november 27-től kezdve 1880. évi február végéig minden esőtörtökön talpon álló **körös-, tölgy- és szilfa** (különösen bodnárfa) használhatók)

árverés útján készpénz fizetés mellett, eladatni fog. Venni szándékozók kértnek a kitűzött napokon a helyszínén 9 órára reggel megjelenni.

Królopp Antal,
uradalmi ispán.

(186-32)

8674. sz. 1879. **Pályázat.** (188-3.1)

Jarkovác, Számos és Margitica községekben, Jarkovác székhellyel, a körorvosi állomás, midőn leköszönés folytán megürült annak választás útján leendő betöltésére a határnap f. e. december 29-ik napja kituzetik Jarkovác községben.

Mindazok tehát, kik azon körorvosi állomásra pályázni óhajtanak az 1876. évi XIV. t. cz. 43. és 144. §-a alapján szabályszerűen felszerelt kérvényeiket kitüntetéssel annak, hogy orvostudori oklevéllel bírnak, alólirott szolgabírósnál a választás napjáig benyújtani elne mulasszák.

Ezen állomással egybekötött évi fizetése az orvosnak 400 ft. Számos községtől 240 ft. 14% kr., Margitica községtől pedig 109 ft. 3% kr. azonkívül a képviselők által megállapított látogatási díjjak.

Megjegyeztetik, hogy miután a községek lakói nagyobbára szerb ajkuak, kívánatos volna ha a pályázó orvos ezen nyelvet bírná.

Azonkívül ugyan Jarkovác és Margitica községekben Jarkovác székhellyel a szülésznői állomás is pályázat útján ugyan a fenti határnapon be fog tölteni.

Miért is mindazok, kik ezen 90 ft. évi fizetéssel és szabályozott látogatási díjjal egybekötött szülésznői állásra

pályázni óhajtanak, az 1876. évi XIV. t. cz. 147. §-án kívül szülésznői oklevéllel és szolgálati bizonyítványokkal ellátva felszerelt kérvényüket ugyan alólirott szolgabírósnál a mondott határnapig benyújtani elne mulasszák.

Antalfalva, 1879. évi november 27-én.

Sztojánovits Vazul,
szolgabíró.

„THE GRESHAM“
életbiztosító - társaság Londonban.

Magyarországi fiók: Bpest, Fer.-József-tér 5.
Ausztriai fiók: Bécs, Opernring 8.

A társaság vagyona	fres 62.310,848-
Évi bevétel biztosítások és kamatból 1878. évi június 30-án	fres 13.050,747-15
Kifizetések biztosítási és járadéki szerződésnek s visszavásárlások stb. után, a társaság fenállása óta (1848) több mint	fres 86.000,000-
A legutóbbi tizenkét hónapos üzleti idő alatt a társaságnál	fres 54.736,050-
értékig nyújtattak be ajánlatok, miáltal a legutóbbi 25 év alatt benyújtott ajánlatok összértéke több mint	fres 899.457,175-

Értékre megy. — Tervezetek s minden közlelő felvilágosítások az osztrák-magyar birodalom minden nagyobb városában az ügynök urak s a magyar és osztrák fiókok által adtak. (140-12.5)

Legelőbb árón. 10 forinttól kezdve feljebb!

Lechner József
BUDAPESTEN,
IV. kerület, vácsi-utca 7. sz.

Alapított 1808!

ajánlja
nagy választéku és
dúsan felszerelt

**óra-
raktárát.**

Részletes árjegyzék kívánatra bérmentve küldetik.

Videki megrendelések utánvétel mellett és mindennemű beküldött órák javítása jótállás mellett gyorsan és pontosan eszközöltetnek. (182-5.3)

Órák, karacsanyi és ujévi ajándéku igen alkalmasak!

Legnagyobb választék!
Legjobb minőség!

Érdemes községelöljáróságnak.

Az écskai uradalomnak lukácsfalvi rétyében több száz holdnyi nádasa f. hó 4-től kezdve kisebb-nagyobb részletenként naponta nyilvános árverelés alá fog bocsátatni; résztvenni kívánók az igazgatósági irodában jelentkezzenek; ennek szives közzétételeért megkértik az érd. községelöljárósága.

(187-3.1)

Dr. HANDLER MÓR,
orvos és sebésztudor, szülész és szemész,
gyógyít gyökeresen fényes s tartós siker biztosítása mellett mindennemű

tilkos betegségeket

- 1) az önfertőzésnek minden következményeit, u. m.: az ingerlékeny gyengeséget, az ondófolysást, különösen a **tehetetlenséget** (elgyengült férfierőt),
- 2) **hugycsőfolyásokat** (még idültelket is), a **nemzőrészek bujakóros fekélyeit** és **másodrendű bujakórt** minden alakjában és elcsúfításában;
- 3) **hugycsőszűköléseket;**
- 4) **fris s idült nyákfolyásokat nőknel**, az ugynevezett **fehérfolysást**, és az onnan eredő **magtalanságot;**
- 5) **börkiütéseket;**
- 6) a **hugyhólyag betegségeit** és mindennemű **vizelési nehézségeket.**

Rendel naponként: délelőtt 10 órától 1-ig, délután 3 órától 5-ig, és este 7 órától 8-ig.

Lakik: PESTEN, belváros, kigyó-utca 1. szám, kigyó-és városház-utca sarkán, (Rottenbiller-féle házban) I-ső em., bemenet a lépcsőn.

Díjjal ellátott levelekre azonnal válasz adatik, és a gyógyszernek megküldetnek.

Galandféreg (Pántlika-giliszta)
6 óra alatt kibajtatik. (14-48.44)